Gemeente Diemen

Controleprotocol en Normenkader 2022

Versie: Ter bespreking Informatieve raad

08 december 2022

Gemeente Diemen

Controleprotocol

Inleiding 4
Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid en rechtmatigheid) 5
Te hanteren goedkeuring en rapporterings-tolerantie 6
Reikwijdte accountantscontrole toetsing rechtmatigheid 8
Reikwijdte accountantscontrole 11
Rapportering accountant 12

Inleiding

In artikel 213 van de gemeentewet is opgenomen dat iedere gemeente een controleverordening dient op te stellen. Deze verordening is in december 2017 door de raad vastgesteld. In het verlengde van deze controleverordening is dit controleprotocol opgesteld. Dit protocol regelt een aantal zaken ten aanzien van de controle jaarrekening **en** daarmede tevens het financieel beheer zoals uitgeoefend door of namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Diemen.

Doelstelling
Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening van de gemeente Diemen.

Wettelijk kader
De gemeentewet (GW), art. 213, schrijft voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art 197 GW bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant kan de gemeenteraad nadere aanwijzingen geven voor te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties. Tevens wordt in de opdrachtverstrekking duidelijk aangegeven welke wetten en regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van rechtmatigheidscontrole zijn. In de bijlage bij dit controleprotocol is het bij de controle te hanteren normenkader vastgelegd. Dit kader wordt jaarlijks door het college vastgesteld. Dit normenkader wordt in de administratieve processen uitgewerkt in een toetsingskader.

Dit controleprotocol blijft geldig zolang de controleverordening en/of bovenliggende regelgeving en/of andere veranderingen geen aanleiding geven dit protocol te wijzigen.

Accountant
Bij besluit van 28 september 2017 heeft de gemeenteraad aan Verstegen accountants en adviseurs B.V. te Dordrecht de opdracht verstrekt om voor het jaar 2017 tot uiterlijk 2019 de accountantscontrole uit te voeren, welke opdracht 3 keer met 1 jaar verlengd kan worden. Voor de controle van het boekjaar 2022 is voor de laatste keer gebruik gemaakt van de verlengoptie. Voor de uitvorering van de accountantscontrole 2023 is een Europese aanbestedingsprocedure gestart, in samenwerking met de andere DUO-organisaties.

Communicatie en overleg
In het met de accountant gesloten contract is overeengekomen dat de accountant minimaal op de volgende momenten overleg voert met de genoemde gemeentelijke partners:
- Pre-audit: ambtelijke organisatie, gemeentesecretaris, (audit)commissie/raad
- Bevindingen/stand van zaken controle: (audit)commissie/raad, college en gemeentesecretaris
- Managementletter: toelichting aan college en de (audit)commissie/raad
- Accountantsverslag: toelichting aan college en de (audit)commissie/raad
- Controleverklaring: toelichting aan college en de (audit)commissie/raad

Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid en rechtmatigheid)

Zoals in art. 213 Gemeentewet is voorgeschreven, is de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening gericht op het afgeven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder de gemeentelijke verordeningen;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.
- De bijlage bij de jaarrekening met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen, bedoeld in art 58a van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Bij de controle zijn de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur zijn gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet, het besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden, de Kadernota Rechtmatigheid en de stellige uitspraken van de commissie BBV, bepalend voor de uit te voeren werkzaamheden.

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder de gemeentelijke verordeningen."

Te hanteren goedkeuring en rapporterings-tolerantie

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten en balansmutaties en de financiële beheershandelingen met een belang groter dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statische deelwaarnemingen en extrapolaties.

Het uitvoeren van werkzaamheden met inachtneming van toleranties impliceert dat de controle zodanig wordt uitgevoerd, dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe en rechtmatige beeld van de jaarrekening.

Goedkeuringstolerantie
De definitie van de goedkeuringstolerantie is: de goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed.

De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming en bepaald de strekking van de af te geven accountantsverklaring.

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. Provinciale Staten en Gemeenteraden mogen de goedkeuringstoleranties scherper vaststellen. In praktijk wordt nauwelijks afgeweken van deze toleranties.

Voorgesteld wordt om de toleranties te hanteren, zoals verwoord in het Bado (conform de gehanteerde toleranties in de afgelopen jaren).

De accountant richt de controle in rekening houdend met de rapporteringtolerantie om te kunnen waarborgen dat alle gesignaleerde onrechtmatigheden die dit bedrag overschrijden ook daadwerkelijk in het verslag van bevindingen worden opgenomen.

In het hierna opgenomen schema zijn de goedkeuringstolerantie en de rapporteringtolerantie(s) opgenomen zoals door de gemeenteraad vastgesteld. Deze komen overeen met het wettelijk minimum.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeel onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	*≤ 1%*	*>1%<3%*	-	*≥ 3%*
Onzekerheden in de controle (% lasten)	*≤ 3%*	*>3%<10%*	*≥ 10%*	-

Rapportagetolerantie
Naast de goedkeuringstolerantie wordt de rapportagetolerantie onderkend. Deze kan als volgt worden gedefinieerd: De rapportagetolerantie is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. Een lagere rapportagetolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen.

De rapportagetolerantie wordt door de gemeenteraad vastgesteld, met inachtneming van hierna genoemde minimumeisen. De accountant richt de controle in rekening houdend met de rapportagetolerantie om te kunnen waarborgen dat alle gesignaleerde onrechtmatigheden die dit bedrag overschrijden ook daadwerkelijk in het verslag van bevindingen worden opgenomen.

Het voorstel is om de rapportagetolerantie te handhaven op een minimum van € 75.000.

De rapportagetolerantie voor de bijlage specifieke uitkeringen wijkt af van bovengenoemde rapportagetolerantie. De rapportagetolerantie bijlage specifieke uitkeringen is conform artikel 5 lid 4 van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden.

Reikwijdte accountantscontrole toetsing rechtmatigheid

Voor een toelichting op het begrip rechtmatigheid in relatie tot de accountantscontrole bij gemeenten en provincies wordt onder meer verwezen naar de het Besluit accountantscontrole decentrale overheid (bado) en de Kadernota Rechtmatigheid van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

In het kader van de rechtmatigheidscontrole worden negen rechtmatigheidscriteria onderkend: het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium, het misbruik en oneigenlijk gebruikscriterium, het calculatiecriterium, het valuteringscriterium, het adresseringscriterium, het volledigheidscriterium, het aanvaardbaarheidscriterium en het leveringscriterium.

In het kader van het getrouwheidsonderzoek wordt aandacht besteed aan de meeste van deze criteria. Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer wordt extra aandacht besteed aan de volgende rechtmatigheidscriteria:
- het begrotingscriterium;
- het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium);
- het voorwaardencriterium.

In de volgende paragrafen is de normstelling voor de rechtmatigheidscontrole beschreven. In paragraaf 5 is de reikwijdte van de controle van de accountant ten aanzien van bovengenoemde criteria beschreven.

Het begrotingscriterium
Bij de rechtmatigheidscontrole is het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het BBV wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als: *“Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma’s (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn."*

De belangrijkste constatering is dat overschrijden van de begroting onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voor de afsluitende oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten. Het bepalen of begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan de gemeenteraad. Voor de bepaling hiervan zijn in bijlage 1 de uitgangspunten voor de begrotingsrechtmatigheid opgenomen.

Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium
Onder misbruik wordt verstaan:
Het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan:
Het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving, maar in strijd met het doel en de strekking daarvan.

De gemeente dient effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk gebruik (afgekort M&O) te voorkomen. Het M&O-beleid is niet samengevat in een overkoepelende nota. In veel processen (zoals bijstandsverlening en subsidieverstrekking) zijn maatregelen genomen die misbruik en oneigenlijk gebruik moeten tegengaan. Voorbeelden van deze beheersmaatregelen zijn fraudepreventie, handhaving, voorlichting en actualisering regelgeving.

De accountant richt zich in zijn controle op:
- toetsing in hoeverre in bestaande procedures deugdelijke maatregelen ter voorkoming van misbruik- en oneigenlijk gebruik zijn genomen alsmede de werking van de getroffen maatregelen vaststellen.
- de accountant ziet in zijn onderzoek er vooral op toe dat het M&O-beleid, gelet op de mogelijkheden die er zijn, voldoende actueel is.

Door de raad is in verschillende verordeningen en besluiten een M&O beleid vastgesteld. Overkoepelend beleid is niet aanwezig. Voor bestaande procedures wordt getoetst in hoeverre deugdelijke maatregelen ter voorkoming van misbruik- en oneigenlijk gebruik zijn genomen. Daarbij is vooronderstelling gerechtvaardigd, dat binnen de belangrijkste procedures reeds (informeel) adequate maatregelen zijn getroffen ter waarborging van de getrouwheid van de financiële verantwoording.

Het voorwaardencriterium
Besteding en inning van gelden door een gemeente zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden, waarop door de accountant wordt getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden en de (eigen) gemeentelijke regelgeving. De gestelde voorwaarden hebben in het algemeen betrekking op:
- Algemeen: Dit zijn over het algemeen de begripsbepalingen en slotbepalingen;
- Termijnbepalingen: Dit zijn bepalingen, waarin termijnen zijn gesteld voor betaling, indienen van stukken etc.;
- Administratieve bepalingen: Dit zijn veelal procedurele bepalingen over bijvoorbeeld een incassoprocedure en het voeren van een administratie;
- Bevoegdheden;
- Bewijsstukken: Dit kunnen aanvraagformulieren of bewijsstukken die derden moeten kunnen overleggen in het kader van de verordening;
- Recht: In deze bepalingen is aangegeven wie, onder welke voorwaarden recht heeft op bijvoorbeeld een subsidie of vergoeding van de gemeente. Het gaat ten alle tijde om harde bepalingen waarbij 'sanctie' bestaat dat recht wordt ontnomen;
- Hoogte: Hoogte heeft betrekking op tarieven, formules en andere criteria die aangeven welke voorwaarden over de hoogte zijn opgenomen. Het gaat hier om de spelregels van de berekening;
- Duur: Bij duur gaat het om termijnen van verstrekking, toekenning of werkingsperiode;
- Hardheidsclausules: Veel verordeningen en besluiten geven het college de bevoegdheid om te besluiten over een aanvraag of toekenning indien de verordening hierin niet voorziet.

Door de raad zijn in verschillende verordeningen en besluiten voorwaarden opgenomen. Met het vaststellen van de reikwijdte van de rechtmatigheidtoets door de accountant in dit controleprotocol wordt het voorwaardencriterium nader uitgewerkt. Uitgangspunt daarbij is dat vooralsnog het huidige (informele) beleid wordt bekrachtigd en er met name jegens derden niet met terugwerkende kracht strengere normen worden toegepast.

De precieze invulling verschilt per wet respectievelijk regeling respectievelijk verordening. Voor alle geldstromen dient ondubbelzinnig vast te staan welke voorwaarden er op van toepassing zijn. De door hogere overheden gestelde voorwaarden liggen volledig vast. In bijlage 2 zijn de interne en externe regels opgenomen, die de accountant in zijn controle van het voorwaardencriterium moet betrekken. Dit is het normenkader.

Mocht evenwel blijken dat de afwijking van formele voorschriften toch financiële consequenties heeft, dan dient het college dit te melden aan de raad en aan de accountant. Een dergelijke aanpak kan slechts tijdelijk zijn, letter en praktijk moeten zo snel als mogelijk is met elkaar in overeenstemming worden gebracht.

Reikwijdte accountantscontrole

De accountantscontrole op rechtmatigheid is gericht op de naleving van externe en interne regelgeving, zoals die opgenomen zijn in het normenkader. Het normenkader wordt jaarlijks geactualiseerd en vastgesteld door de gemeenteraad.

De controle op rechtmatigheid is uitsluitend van toepassing voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen.

Het voorwaardencriterium veroorzaakt in belangrijke mate de inspanningen die nodig zijn voor de rechtmatigheidscontrole. Door het aanbrengen van beperkingen in de toepassing van genoemde aspecten kunnen de te verrichten interne controle-inspanningen beperkt worden en is de kans op een niet-goedkeurende accountantsverklaring verkleind. Ten aanzien van de gemeentelijke verordeningen worden uitsluitend financiële consequenties verbonden aan die bepalingen, die recht, hoogte en duur van financiële beheershandelingen betreffen. Oftewel voor de interne regelgeving vindt uitsluitend een toets plaats naar recht, hoogte en duur van financiële beheershandelingen, tenzij jegens derden (bijvoorbeeld in toekenningsbeschikkingen) aanvullende voorwaarden met directe financiële consequenties zijn opgenomen.

Indien en voor zover bij de accountantscontrole materiële financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd worden deze in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend betrokken indien en voor zover het door de raad of hogere overheden vastgestelde regels en kaderstellende besluiten betreft. Met andere woorden: interne regels van college naar ambtelijke organisatie en andere dan kaderstellende collegebesluiten vallen daar buiten. Uitzondering hierop vormen aanbesteding- en subsidieregels en mandaat- en delegatiebepalingen voorzover van belang voor de getrouwheidscontrole door de accountant

Voorts kunnen interne regels wel relevant zijn voor de nadere vaststelling van de invulling van “hogere” besluiten, maar deze regels zijn op zich geen object van onderzoek. Het is (over het algemeen) aan het college om een oordeel te vellen over de geconstateerde afwijkingen van lagere interne regels.

Mocht tijdens de toetsing toch blijken dat het normen en/of toetsingskader niet juist of compleet is, dan geeft het college in de paragraaf rechtmatigheid in de jaarstukken aan welke regels het betreft en hoe zij van het normenkader naar het toetsingskader is gekomen. De accountant moet dit in zijn verslag bevestigen.

Bij de uitvoering van de rechtmatigheidscontrole worden handelingen en besluiten buiten beschouwing gelaten waaruit financiële consequenties voortvloeien die van ondergeschikt belang zijn. Hiervoor wordt een grensbedrag aangehouden van € 75.000 per verordening of regeling.

Tenslotte is de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van toepassing bij de controle. Deze commissie heeft de opdracht zwaarwegende adviezen uit te brengen. Afwijking daarvan is in beginsel niet mogelijk, tenzij er doorslaggevende argumenten zijn om af te wijken. Deze dienen dan door de gemeente en accountant te worden gedocumenteerd.

Rapportering accountant

Interim-controle
In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant de interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van deze controle wordt uiterlijk 2 weken na afronden van de interim-controle een concept-verslag (managementletter) uitgebracht aan het college. Een afschrift van de managementletter wordt verzonden aan de Auditcommissie. Bestuurlijk relevante uitkomsten van de interim-controle worden aan de raad gerapporteerd via het verslag van bevindingen.

Verslag van bevindingen
Overeenkomstig de Gemeentewet wordt omtrent de controle van de jaarrekening een verslag van bevindingen uitgebracht aan de raad en in afschrift aan het college van burgemeester en wethouders. In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en de uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen. Het verslag van bevindingen wordt conform planning van de P&C-cyclus opgeleverd. Indien wordt afgeweken van deze planning rapporteert de accountant hierover aan de raad, gehoord hebbende het college.

Uitgangspunten voor de rapportagevorm
Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.)

Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

Controleverklaring
In de Controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid. Deze controleverklaring is bestemd voor de raad, zodat deze de door college van burgemeester en wethouders opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

Bijlage 1: Begrotingsrechtmatigheid

Nr.	Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen de volgende "soorten" begrotingsafwijkingen worden onderkend:	Onrechtmatig, telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, telt mee voor het oordeel
1	Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend.		X
2	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd.		X
3	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
4	Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie) regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
5	Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluiten genomen.		X
6	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk kunnen gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. - geconstateerd tijdens het verantwoordingsjaar - geconstateerd na het verantwoordingsjaar	- x	x -
7	Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. - jaar van investeren - afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	- x	x -

Bijlage 2: Normenkader

Sociaal	17
Veilig	18
Inkomen en armoede	19
Vrije tijd	21
Onderwijs	22
Gebiedsontwikkeling	23
Leefomgeving en klimaat	24
Verkeer	26
Samen besturen	27
Financiën	28

Sociaal

Wettelijke kaders

Voor alle thema's
- Wet gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen;
- Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (WMO);
- Wet op de jeugdzorg 2015;
- Wet Participatiebudget: Reintegratie deel;
- Wet Publieke Gezondheid
- Wet Sociale Werkvoorziening;
- Wet Verplichte Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling;
- Wet Verplichte GGZ
- Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB).

Kosten met betrekking tot Corona
De Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) heeft via een werkgroep een notitie laten opstellen met richtlijnen voor rechtmatigheid inzake Corona-maatregelen in de Jeugdzorg, WMO en PGB. Ook hebben de VNG en het Rijk meerdere publicaties (richtlijnen) uitgebracht over dit onderwerp met ook een toolkit voor gemeenten inzake de TOZO-regelingen:
- https://www.nba.nl/globalassets/themas/thema-publieke-sector/notitie-van-de-werkgroep-rechtmatigheid-vng-bzk-02062020.pdf
- https://vng.nl/rubrieken/coronavirus-covid-19

Als gemeente hebben wij deze aanvullende richtlijnen in acht genomen.

Kaderstellende beleidsnota's

- 1e wijziging verordening maatschappelijke ondersteuning Diemen 2020;
- Algemene subsidieverordening Diemen 2018;
- Beleidsnota Diversiteit 2020;
- Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 "Samen Diemen";
- Beleidsnota Wet inburgering;
- Beleidsplan participatiewet (2014);
- Beleidsplan Schulhulverlening 2016-2019;
- Beleidsregels Jeugdhulp Diemen 2022;
- Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Diemen 2022;
  Huisvestingsverordening Diemen 2021;
- Inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019;
- Nadere regels Jeugdhulp 2022;
- Nadere regels maatschappelijke ondersteuning Diemen 2022;
  Notitie Visie op de klantbenadering en dienstverlening;
- Sportnota 2016-2020 "Sportieve Kracht van Diemen";
- Toegang en toeleiding tot het Sociaal Domein;
- Verordening Jeugdhulp Diemen 2022;
- Verordening maatschappelijke ondersteuning 2020;
- Verordening beslistermijn schuldhulpregeling 2021;
- Verordeningen participatiewet afstemmingsverordening, Cliëntenparticipatie, Inkomenstoeslag, Loonwaardesubsidie, Re-integratie, Studietoeslag, Tegenprestatie.

Veilig

Wettelijke kaders

- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland;
- Gemeentewet;
- Leidraad oefenen;
- Wet Bevordering integriteits beoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob);
- Wet veiligheidsregio's;
- Wet openbare manifestaties;
- Wet publieke gezondheidszorg;
- Opiumwet;
- Wet tijdelijk huisverbod.

Kaderstellende beleidsnota's

Regionaal:
- Regionaal Beleidsplan crisisbeheersing Veiligheidregio Amsterdam Amstelland;
- Regionaal Crisisplan Veiligheidregio Amsterdam Amstelland;
- Regionaal Dekkingsplan brandweer Veiligheidregio Amsterdam Amstelland (7a), Bijlagen (7b);
- Regionaal Risicoprofiel Veiligheidregio Amsterdam Amstelland (bijlagen);
- Regionaal Veiligheidsplan;

Gemeentelijk:
- Beleidsnota inzake de vestiging van coffeeshops in Diemen;
- Beleidsregel 13b opiumwet;
- Beleidsregel Aanpak Heling gemeente Diemen;
- Beleidsregel Wet Bibob gemeente Diemen;
- Beleidsregels woonoverlast;
- Draaiboek evenementen;
- Integraal vergunningverlening, toezichts- en handhavingsbeleid gemeente Diemen;
- Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid;
- Preventie- en handhavingsplan alcohol;
- Prostitutiebeleid;
- Terrassenbeleid;
- Uitvoeringsplan vergunningverlening, toezicht en handhaving en Openbare Orde & Veiligheid;
- Algemene Plaatselijke Verordening (APV) ;
- Huisvestingsverordening;

Inkomen en armoede

Wettelijke kaders

- ParticipatieWet (PW) voormalig I deel;
- Wet Bundeling Uitkering Inkomensvoorziening Gemeenten (BUIG);
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening;
- Wet inburgering;
- Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (I.O.A.W.);
- Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (I.O.A.Z.);
- Wet Kinderopvang;
- Wet structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (Wet. SUWI).

Kosten met betrekking tot Corona
De Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) heeft via een werkgroep een notitie laten opstellen met richtlijnen voor rechtmatigheid inzake Corona-maatregelen in de Jeugdzorg, WMO en PGB. Ook hebben de VNG en het Rijk meerdere publicaties (richtlijnen) uitgebracht over dit onderwerp met ook een toolkit voor gemeenten inzake de TOZO-regelingen:
- https://www.nba.nl/globalassets/themas/thema-publieke-sector/notitie-van-de-werkgroep-rechtmatigheid-vng-bzk-02062020.pdf
- https://vng.nl/rubrieken/coronavirus-covid-19

Als gemeente hebben wij deze aanvullende richtlijnen in acht genomen.

Kaderstellende beleidsnota's

Kaderstellende beleidsnota's
- Afstemmingsverordening Participatiewet Diemen 2015;
- Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 "Diemen Samen":
- Beleidsplan Participatiewet;
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2019;
- Beleidsregels bijzondere bijstand;
- Beleidsregels bestuurlijke boete Diemen 2017;
- Beleidsregeles eenmalige energietoeslag Diemen;
- Beleidsregels studietoeslag Diemen;
- Beleidsregels en uitvoeringsvoorschriften terugvordering en verhaal Participatiewet, IOAW en IOAZ 2020;
- Bijzondere bijstand gedupeerden toeslagenaffaire;
- Beleidsregels Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 inclusief terug- en invordering Diemen 2020;
- Beleidsregels Wet taaleis 2016;
- Beleidskaders Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK);
- Beveiligingskader Suwinet Diemen;
- DVO Amsterdam-Diemen loonwaardemeting;
- DVO Amsterdam-Diemen Social Return;
- DVO Ansterdam-Diemen Jobcoaching;
- DVO Pro-VSO+2020;
- DVO Samenwerking Sociale Recherche Gooi & Vechtstreek 2019 (Bijlage 1, Bijlage 2);

- DVO Stichting Pantar Amsterdam - Gemeente Diemen 2020 (Bijlage 1, Bijlage 2, Bijlage 3);
- DVO Stadspas Amsterdam-Diemen;
- Nota inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019;
- Re-integratieverordening Participatiewet Diemen 2015;
- Samenwerkingsovereenkomst Satelliet Amsterdam (Diemen-OuderAmstel-Amsterdam);
- Samenwerkingsovereenkomst Werkbedrijf Groot Amsterdam;
- Verordening cliëntenparticipatie Participatiewet 2015;
- Verordening individuele inkomenstoeslag Diemen 2015;
- Verordening individuele studietoeslag Diemen 2015;
- Verordening loonwaardesubsidie participatiewet Diemen 2015;
- Verordening tegenprestatie Participatiewet Diemen 2015;
- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening Diemen 2021;
- Tozo controle aanpak 2020.

Vrije tijd

Wettelijke kaders

- Mediawet 2008;
- Monumenten wet;
- Wet Hygiëne en Veiligheid Zweminrichtingen;
- Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (WMO);
- Wet Publieke Gezondheid;
- Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen.

Kaderstellende beleidsnota's

- Algemene Subsidieverordening Diemen 2018;
- Bedrijfsplan Sportcentrum FB Duran 2016;
- Beleidsnota cultuurhistorie;
- "Cultuur maak je samen", Cultuurnota 2018-2022;
- Speelruimteplan “spelen in Diemen”;
- Sportnota 2016-2020 "Sportieve Kracht van Diemen";
- Verordening 1/3 regeling sportaccommodaties.

Onderwijs

Wettelijke kaders

- Leerplichtwet 1969;
- Richtlijnen Openbaar Ministerie (officier van Justitie);
- Statuten van de Stichting openbaar onderwijs Primair van 27 april 2007;
- Wet kinderopvang;
- Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE);
- Wet op het primair onderwijs;
- Wet op het voortgezet onderwijs.

Kaderstellende beleidsnota's

- Beleidskader Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014
- Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 "Samen Diemen";
- Beleidsregels Leerlingenvervoer gemeente Diemen 2021;
- Kwaliteitskader peuteropvang gemeente Diemen 2019;
- Notitie Bredeschool vorming in Diemen;
- Notitie De toekomst van leerplicht in Diemen;
- Regeling Sociaal Medische Indicaties (SMI);
- Strategische visie onderwijshuisvesting gemeente Diemen 2017-2037;
- Subsidieregeling voorschoolse voorzieningen gemeente Diemen;
- Verordening Leerlingenvervoer gemeente Diemen 2019;

Gebiedsontwikkeling

Wettelijke kaders

- Besluit omgevingsrecht (Bor);
- Besluit ruimtelijke ordening (Bro);
- Bestemmingsplannen;
- Bouwbesluit 2012;
- Bouwverordening;
- Erfgoedwet;
- Woningwet;
- Huisvestingswet 2014
- Leegstandwet;
- Uitvoeringswet Huurprijzen Woonruimte;
- Procedureverordening tegemoetkoming in planschade en nadeelcompensatie gemeente Diemen;
- Telecommunicatiewet;
- Verordening op de telecommunicatie;
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo);
- Wet geluidhinder;
- Wet natuurbescherming.
- Wet ruimtelijke ordening (Wro);

Kaderstellende beleidsnota's

- Algemene Plaatselijke Verordening Diemen (APV);
- Beleidsnota Cultuurhistorie (2003);
- Beleidsnotitie ondergronds bouwen 2003;
- Beleidsregels plaatsing GSM/UMTS masten 2009;
- Beleidsregels spandoeken;
- Bouwbeleidsplan;
- Detailhandelsvisie Diemen 2014 en Actualisatie voor Holland Park 2020;
- Erfgoedverordening Diemen 2015;
- Herziening erfpachtbeleid;
- Huisvestingsverordening Diemen 2022;
- Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 en Uitvoeringsprogramma verbeteren Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022-2030 (Bijlage 1, Bijlage 2, Bijlage 3, Bijlage 4, Bijlage 5 & Bijlage 6);
- Meerjarenperspectief Grondzaken;
- Nota standplaatsenbeleid;
- Natuurbeleidsplan Diemen (2009);
- Nota Grondbeleid actualisatie per 1-1-2019;
- Nota Grondprijzen actualisatie per 1-1-2021;
- Nota Reclame in de openbare ruimte 2011;
- Omgevingsvisie Diemen 2040;
- Regels voor verkoop openbaar groen 2006;
- Verordening doelgroepen woningbouw Diemen 2019;
- Verordening Startersleningen gemeente Diemen 2020;
- Welstandsnota;
- Woonvisie Diemen 2018-2023.

Leefomgeving en klimaat

Wettelijke kaders

- ARBO wetgeving;
- Besluit bodemkwaliteit;
- Besluit luchtkwaliteit;
- Besluit omgevingsrecht (Bor);
- Besluit externe veiligheid inrichtingen;
- Bouwbesluit 2012;
- Drank- en Horecawet;
- Gemeentewet;
- Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen;
- Waterwet, (waarin de Wet gemeentelijke watertaken), Besluit Lozen Buiten Inrichtingen, Besluit Lozen Afvalwater Huishoudens;
- Wegenverkeerswet;
- Wegenwet;
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo);
- Woningwet;
- Wet ruimtelijke ordening:
- Wet bodembescherming;
- Wet geluidhinder;
- Wet Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten (WION);
- Wet maatschappelijke ondersteuning;
- Wet milieubeheer;
- Wet natuurbescherming;
- Wet op de lijkbezorging.

Kaderstellende beleidsnota's

- Afvalplan 2020;
- Algemene Plaatselijke Verordening Diemen (APV);
- Beheers- en onderhoudsplan kunstwerken 2010;
- Beleidsnota dierenwelzijn;
- Beleidsnota Openbare verlichting 2014;
- Beleidsplan beheer wegen 2013;
- Beleidsregel plaatsen scootsafes;
- Bestuursakkoord Water;
- Boomverordening 2010;
- Collectebeleid;
- Draaiboek evenementen;
- Duurzaamheidsagenda 2020-2025;
- Gedragscode Flora en Faunawet gemeente Amsterdam & gemeente Diemen;
- Gemeentelijk Waterplan 2010-2028;
- Groenplan Diemen 2011-2016 &(Update Groenplan 2018);
- Groengebied Amstelland (2009);
- Integraal vergunnings, toezichts- en handhavingsbeleid gemeente Diemen 2019-2022;
- Kwaliteitsplan Openbare Ruimte: Verbinden, ontmoeten en thuiskomen;
- Marktverordening en marktregelement;
- Nationaal Bestuursakkoord Water;
- Natuurbeleidsplan Diemen;

- Nota Bodembeheer;
- Nota duurzaam inkopen;
- Ontwikkelingsvisie Groengebeid Amstelland en uitvoeringsprogramma;
- Preventie- en handhavingsplan alcohol 2014-2016;
- Programma groot onderhoud openbare ruimte 2020-2025;
- Programmaboek Kwaliteitsplan Openbare Ruimte 2016-2018;
- Spelen, bewegen en Ontmoeten in Diemen voor alle leeftijden;
- Sportnota 2016-2020 "Sportieve Kracht van Diemen";
- Terrassenbeleid;
- Uitvoeringsbesluit op basis van de afvalstoffenverordening;
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023;
- Verordening afvalstoffenheffing;
- Verordening Duurzaamheidsleningen 2021 gemeente Diemen;
- Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) Omgevingsrecht Diemen;
- Verordening lijkbezorgingsrechten;
- Verordening rioolheffing.

Verkeer

Wettelijke kaders

- Besluit Administratieve Bepalingen inzake het Wegverkeer;
- Parkeerverordening;
- Planwet verkeer en vervoer;
- Spoorwegwet;
- Tracéwet;
- Wegenverkeerswet;
- Wegenwet;
- Wet lokaal spoor;
- Wet personenvervoer 2000.

Kaderstellende beleidsnota's

Regionaal (Vervoerregio Amsterdam):
- Beleidskader Inclusieve Mobiliteit (2020);
- Beleidskader Mobiliteit (2017);
- Beleidsnota verblijfsgebieden (1998);
- Investeringsagenda Mobiliteit 2020-2028 (2020);
- Lijnennetvisie 2018 (2015);
- Notitie fietsparkeren Diemen (2013);
- Strategische Visie Mobiliteit (2016).

Gemeentelijk:
- Algemene Plaatselijke Verordening Diemen (APV);
- Beleidsnota Elektrisch rijden en opladen in Diemen (2019);
- Beleidsnotitie Autodelen (2013);
- Parkeerbeleidsplan 2021.

Samen besturen

Wettelijke kaders

- Algemene wet bestuursrecht (Awb);
- Ambtenarenwet;
- Baseline Informatiebeveiliging (BIG);
- Burgerlijk wetboek deel 2;
- CAR-UWO en de daarvan afgeleide lokale rechtspositieregelingen;
- Circulaires/richtlijnen naturalisatie en naamswijziging van het MV&J, div uitvoeringsvoorschriften;
- Drank en Horecawet;
- Gemeentewet;
- Grondwet;
- Kieswet en Kiesbesluit;
- Paspoortwet en Paspoortinstructie;
- Verordening GBA;
- Voorschriften burgerlijke stand (B W, Besluit B S, Modellenboek, Int pers en familierecht);
- Wegenverkeerswet;
- Wet Bevordering integriteits beoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob);
- Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen;
- Wet elektronische bekendmaking;
- Wet gemeenschappelijke regelingen;
- Wet Gemeentelijke Basisadministratie (GBA);
- Wet Markt en Overheid;
- Wet op de justitiële documentatie;
- Wet op de lijkbezorging (2010);
- Wet op het Nederlanderschap;
- Wet Openbaarheid van bestuur (Wob).

Kaderstellende beleidsnota's

- Beleidsnota Burgerparticipatie in Diemen; beleidsnota over het betrekken van burgers bij beleids- en besluitvorming, april 2013;
- Dienstverleningsvisie 2020;
- Duurzaam samenleven, coalitieakkoord 2018-2022;
- Gelaagd regionaal samenwerken: onze basis voor regionale samenwerking 2015;
- Raamnotitie personeelbeleid en daaraan voorafgaande en afgeleide beleidsnotities en personeelinstrumenten, samengevat in de DVA TPO 2011;
- Strategisch Communicatieplan 2009;
- Verordening basisregistratie personen (2014);
- Ambitiedocument Voor en met Diemen;
- Visie Diemen doen we samen 2017.

Financiën

Wettelijke kaders

- Algemene Wet inzake Rijksbelastingen/invorderingswet 1990;
- Besluit aanbestedingregels voor overheidsopdrachten;
- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en lagere overheden (BBV);
- Circulaires van het ministerie van Binnenlandse Zaken;
- Gemeentewet;
- Nieuwe Financiële Verhoudingswet;
- Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo);
- Wet financiering decentrale overheden (FIDO);
- Wet op Btw compensatiefonds (BCF);
- Wet waardering Onroerende Zaken.

Kaderstellende beleidsnota's

- Controleverordening 2017 gemeente Diemen;
- Financiële verordening 212 gemeente Diemen 2019;
- Nota Activa- en rentebeleid 2016 gemeente Diemen;
- Nota Lokale heffingen 2016 gemeente Diemen;
- Nota Sturing op verbonden partijen 2016 gemeente Diemen;
- Treasurystatuut 2016 gemeente Diemen;
- Verordening doelmatigheid en doeltreffendheid 2012 gemeente Diemen;
- Verordening Startersleningen 2017 gemeente Diemen.
- Nota Reserves en Voorzieningen gemeente Diemen (2022)

Raadsbesluit

Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
APV	Algemene Plaatselijke Verordening